

Vort moderlige HAV

Bog anmeldelse af forfatter Jørgen Vangsted

<https://vangstedet.dk>

Ærlig talt:

Kan man forestille sig værre ødelæggelse end den, der er overgået livet i havet omkring os?

Kan man forestille sig, at de skyldige i en sådan politisk ansvarsløshed vil gå fri?

Eller kan man forestille sig, at befolkningen i et demokrati som vores *ikke* protesterer i samlet flok?

Det forventelige svar er nej. Men forestillinger har det med at blive overhalet af en virkelighed fyldt med dagsordener og ekkokamre, der bedøver det selvoptagede menneske, for hvem beskatning, benzinpriser eller indvandrere er en større trussel. Demokratiet rummer til enhver tid de uoplystes ret til medbestemmelse. Det må havet finde sig i. At livet her havde det bedre under oplyst enevælde, rækker trods alt ikke ved, at demokratiet er bedre end den næstbedste styreform.

Men nu er havet de facto blevet ødelagt. Af ansvarsløse demokratisk valgte politikere.

Vores tillid til partiernes ædle motiver er folkestyrets akilleshæl. Uden den er demokratiet meningsløs. Derfor må vi kunne stole på, at deres beslutninger sker på et oplyst grundlag. Men denne gang kan man ikke påstå, at politikerne har været

uoplyste. Tvært imod! I Kjeld Hansens nye bog ”Vort moderlige HAV”, der udkom d. 17. marts, bliver det dokumenteret hvor bevidste man har været om følgerne af ”landbrugspakken”, der blev vedtaget i 2015, og som definitivt tog livet af det sidste med fedtemøg og iltsvind.

Som regel lægger politikerne sig op ad fagpersoner, der kan retfærdiggøre deres beslutninger. Afvejninger kan være svære, hvor faglige hensyn stritter i forskellig retning, men én ting var sikker i 2015: alt talte for, at ”landbrugspakken” ville skabe en meget stor udledning af kvælstof til havet. Så, i den henseende har undskyldningerne ingen gang på jord.

Nu er det jo ikke første gang, vi her i landet taler om iltsvind. Allerede i 1989 fik vi den første tiltrængte vandmiljøplan, der regulerede landbrugets udledninger og ikke mindst satte gang i den milliarddyre investering i rensning af spildevand fra byerne. Tendensen var tydelig for enhver. Kystfiskerne var allerede pressede til det yderste på deres levebrød; døde hummere var en del af hverdagen og mange måtte lade deres fartøjer ophugge.

Udledningerne af kvælstof blev efterfølgende mærkbart reduceret, og så skulle man jo tro, at lektien var lært og retningen sat. Men i november 2001 blev regeringsmagten overdraget til Venstre, og med den ændredes natursynet markant.

Bogen lægger ikke skjul på Venstres tætte tilknytning til landbruget. Med adskillige eksempler beskriver Kjeld Hansen partiets ulyst til at tage naturgrundlaget alvorligt og forkaste eksperter og smagsdommere. Dog bliver det rettelig fremhævet, at Anders Fogh Rasmussen i det sidste af sin formands- og regeringstid indså, at fremtidens vækst skulle være grøn, og at Danmark måtte gå forrest.

I dag lever Fogh af at sælge eksperter og deres ydelser gennem Rasmussen Global.

Men den visionære tanke om grøn vækst havde svære vilkår i det gamle parti, og da Lars Løkke Rasmussen afløste Fogh, gled partiet tilbage i de jyske træsko. Her fortæller Kjeld Hansen bl.a. om dramaet omkring Eva Kjer Hansen, der adskillige gange førte Folketinget bag lyset. Modvilligt fyrede Løkke hende til fordel for det, der viste sig at være langt værre. Nu blev det den udygtige teolog Esben Lunde Larsen i stedet udnævnt til miljø- fødevare- og fiskeriminister, og med ham blev ødelæggelsen af havet sat i system med ”landbrugspakken”.

Alt dette havde naturligvis ikke været muligt uden De Konservative, Liberal Alliance og Dansk Folkeparti. Men regeringen var ledet af venstres Lars Løkke Rasmussen, og landbrugspakken blev stemt igennem på trods af alle tænkelige advarsler.

Senere, i foråret 2024, gav Lars Løkke en undskyldning for at have medvirket til ødelæggelsen af havet omkring Danmark, hvorefter han og den øvrige AVM-regering overlod problemets løsning til ”Den Grønne Trepert”; og med den slutter Kjeld Hansen sin sin fremragende skildring af et forløb, der langt fra har udsigt til en bæredygtig løsning.

Syv-parten, som forfatteren rettelig kalder aftalen, vil næppe få nogen nævneværdig virkning på havmiljøet, så længe de ødelæggende elementer i landbrugspakken består. Samtidig påpeger han – hvis vi skulle have glemt det – at Danmarks Naturfredningsforening var den eneste NGO-forening med interesse for naturen. De andre parter bestod af staten, landbruget, slagteriarbejdernes fagforening NNF, Dansk Metal, Dansk Industri og Kommunernes Landsforening.

Bogen er fyldt med værdifulde oplysninger, der desværre ikke nåede frem til vælgerne d. 24. marts. Alligevel kan den stærkt anbefales alle læsere med interesse for demokratiets mest skyggefulde kroge. Det ødelagte hav står tilbage som en skamplet på de politikere, der vidste hvad de gjorde. Spørgsmålet er om det kan tilgives med en henkastet undskyldning?

”Vort moderlige hav” er udkommet på forlaget
FRYDENLUND

Kjeld Hansen (f. 1947) er uddannet på Danmarks Journalisthøjskole og er en populær foredragsholder og debattør. Han har udgivet en lang række bøger om natur og miljø: ”Det tabte land” (2008), ”Fortællinger fra det tabte land” (2011/2014), ”Det store svigt (2017), ”Farvel til dansk landbrug” (2019), ”Velkommen til fremtidens landbrug” (2021) og ”Den tavse klode” (oversættelse og bearbejdning 2023). Han har flere gange været indstillet til Cavlingprisen for sine kritiske reportager og dybdeborende journalistik.